

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till ny försäkringsbolagslag och vissa lagar som har samband med den

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 februari 2008 en proposition med förslag till ny försäkringsbolagslag och vissa lagar som har samband med den (RP 13/2008 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Juhani Turunen och överinspektör Birgitta Hämäläinen, social- och hälsovårdsministeriet
- överdirektör Juhani Jokinen, Konkurrensverket

- chefsjurist Markku Sorvari, Försäkringsinspektionen
- ansvarig försäkringsspecialist Pia Santavirta, Finansbranschens Centralförbund
- direktör Matti Leppälä, Arbetspensionsförsäkrarna TELLA rf
- specialrådgivare Mikko Nyssölä, Finlands Näringsliv
- biträdande direktör Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Akava rf
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- Företagarna i Finland
- Pensionsstiftelseföreningen PSF rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet har behandlat ärendet utifrån sitt eget ansvarsområde, alltså lagstadgad social- och skadeförsäkring. I Finland utgör socialförsäringen och annan lagstadgad försäkring en relativt sett större del av försäkringsmarknaden än så kallad marknadsrelaterad försäkringsrörelse. Den lagstadgade pensionsförsäringen och den

lagstadgade skadeförsäringen utgör tillsammans cirka två tredjedelar av volymen i den finländska försäkringsrörelsen, mätt efter inkomsterna från avgifter och premier. Den lagstadgade social- och skadeförsäringen spelar en stor roll för samhället. Hos oss verkställs den lagstadgade sociala tryggheten via privata bolag, vilket är exceptionellt. Därför spelar lagstiftningen om försäkringsbolag en mycket viktig

roll för hur socialförsäkring och annan lagstadgad försäkring bedrivs i Finland.

Den övergripande reformen av försäkringsbolagslagen har ett nära samband med den övergripande revideringen av aktiebolagslagen. Tanken är att bestämmelserna ska moderniseras i linje med den nya aktiebolagslagen. Tumregeln är att aktiebolagslagen ska tillämpas på försäkringsbolag och att avsteg från aktiebolagslagen ska göras bara om det är nödvändigt med avseende på verksamhetens särskilda karaktär.

Målet är att både modernisera och förtydliga bestämmelserna. Lagen får en klarare uppbyggnad, men trots det är bestämmelserna fortfarande komplicerade på vissa ställen. Förslaget hänvisar huvudsakligen till aktiebolagslagen och meningen är att bara bestämmelser som avviker från den ska ingå i den nya lagen. Ändå finns det flera bestämmelser som helt eller delvis är identiska med aktiebolagslagen. Dessutom finns det en massa hänvisningar till aktiebolagslagen, och den speciella hänvisningstekniken gör att det är svårt att få grepp om förhållandet mellan försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen.

Också bestämmelserna om arbetspensionsförsäkringsbolagen leder till en lång lagstiftningskedja, när försäkringsbolagslagen med särskilt föreskrivna undantag tillämpas på bolagen och lagen alltså till stora delar har kopplingar till aktiebolagslagen. Det är trots allt viktigt att vi får en ny försäkringsbolagslag eftersom den gällande lagen har föråldrad uppbyggnad och många ändrade bestämmelser och arbetsfördelningen mellan social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen är fastlagd. Följaktligen tillstyrker social- och hälsovårdsutskottet lagförslaget.

Syftet med verksamheten

Den nya lagen föreslås få en paragraf om verksamhetens syfte. Enligt aktiebolagslagen är syftet med ett aktiebolags verksamhet att bereda vinst åt aktieägarna. Det är en bärande princip också i den nya försäkringsbolagslagen och kommer att gälla både försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag.

Enligt motiven är det inte bara viktigt att bereda vinst, utan lika viktigt är det att värna de försäkrade förmånerna. Därför föreslås lagen få en bestämmelse om att försäkringsbolagen, för att trygga de försäkrade förmånerna, är skyldiga att beakta principerna i lagstiftningen om försäkringsverksamhet, när de arbetar för att bereda vinst eller andra ekonomiska fördelar.

Syftesparagrafen kan ställa till med problem eftersom försäkringsbolagen också bedriver lagstadgad socialförsäkring. Vid lagstadgad socialförsäkring måste det primära syftet vara att trygga de försäkrade förmånerna och att bedriva lagstadgad försäkring effektivt och tillförlitligt, framhåller social- och hälsovårdsutskottet. Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag har en egen paragraf om verksamhetens syfte. Där sägs att bolagen ska bedriva lagstadgad pensionsverksamhet som ingår i den sociala tryggheten och värna om de influtna medlen på ett sätt som tryggar de försäkrade förmånerna.

Det kan ge en ensidig bild av verksamheten, om syftet bara uttrycks enligt modellen i aktiebolagslagen. Vi har visserligen en rad lagbestämmelser som skyddar de försäkrade förmånerna, bland annat bestämmelser om tillståndsplikt för försäkringsverksamhet, offentlig tillsyn och i synnerhet om solvenskrav för att trygga de försäkrade förmånerna. Ändå vill utskottet understryka att verksamheten inte bara ska gå ut på att bereda vinst, utan också på att värna försäkringstagarnas och de försäkrades förmåner. Också i den frivilliga person- och sakförsäkringen handlar det om "produkter" som försäkringstagarna betalar i förväg och eventuellt får återbäring på först efter många år eller årtionden. Därför är det av största vikt att branschen arbetar enligt hållbara affärsprinciper, utom att den måste följa lag.

Koncession och tillsyn

Enligt lagförslaget ska försäkringsbolagen an hålla om koncession hos Försäkringsinspektionen och inte hos social- och hälsovårdsministeriet som tidigare. På den punkten är bestämmelserna identiska med bestämmelserna om koncession för finansinstitut, som beviljas av Finansin-

spektionen. Dessutom föreslår regeringen att tillsyns- och inspektionsrätten för Försäkringsinspektionen anpassas till motsvarande rättigheter för Finansinspektionen.

Regeringen föreslår att övervakningen av konkurrensen ska läggas helt och hållet på Konkurrensverket och att den föreslagna lagen inte ska ha några bestämmelser om konkurrensövervakning. Tillsynen över arbetspensionsförsäkringen ska fortfarande höra till Försäkringsinspektionen och lagen om arbetspensionsbolag föreslås därför få liknande bestämmelser om konkurrensövervakning som nu ingår i försäkringsbolagslagen.

Den föreslagna delningen av konkurrensövervakningen är motiverad, anser utskottet. Arbetspensionsskyddet ingår i den obligatoriska sociala tryggheten, och den kan inte innehålla konkurrenselement på samma sätt som mellan företag som arbetar på marknadsmässiga villkor. När företagen inte kan konkurrera med en hårt reglerad "produkt", kan de bara konkurrera med hjälp av god service och effektiv verksamhet. Social- och hälsovårdsministeriet utredde nyligen konkurrensförhållandena inom arbetspensionsförsäkringen och närmare förslag till förbättrade villkor kommer att läggas fram senare när de fortsatta utredningarna är klara.

Det finns också en ny bestämmelse om proaktiv tillsyn över livförsäkringsbolagen. Åtgärder för att effektivisera verksamheten och öka öppenheten är viktiga, anser utskottet. Tack vare bestämmelserna om proaktiv tillsyn går det att upptäcka faktiska risker hos försäkringsbolagen och intervensera på ett tidigt stadium om läget försämras. Det är viktigt för att försäkringsverk-

samheten ska kunna säkerställas och vara hållbar på sikt.

Garantiavgiftspost

Bestämmelserna om lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring har inga ändringar när det gäller garantiavgiftsposten. Posten är en förhandsfondering av det solidariska ansvaret och kommer via försäkringsbolagens egen balansräkning. Den är tänkt att användas om något försäkringsbolag hamnar i ekonomiskt trångmål. Ett av de stora problemen med garantiavgiftsposten kommer fram när försäkringsbestånd flyttas till utlandet och motsvarande del av posten i balansräkningen följer med i flyttningen. När försäkringsbestånd försvinner till utlandet, kan myndigheterna i Finland inte längre kontrollera att garantiavgiftsposten används på rätt sätt.

Social- och hälsovårdsministeriet har en arbetsgrupp som för närvarande utreder problemen med garantiavgiftsposten och som dessutom har i uppdrag att bereda en övergripande reform av lagen om olycksfallsförsäkring. Utredningen är nödvändig och utskottet menar att problemen lämpligen kan handläggas utifrån resultaten av utredningen.

Under behandlingen i utskottet kom det fram en del tekniska brister i 1, 11 och 33 a § i den föreslagna lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, främst i hänvisningsbestämmelserna. Ekonomiutskottet bör beakta detta i sitt betänkande.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att lagförslagen godkänns.

ShUU 2/2008 rd — RP 13/2008 rd

Helsingfors den 14 mars 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Håkan Nordman /sv
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.